

Nr 6.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse för G. Karlsson från erläggande av viss del av köpeskillingen för $\frac{3}{4}$ mantal Fylleryd i Kronobergs län; given Stockholms slott den 31 december 1925.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Sven Linders.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 31 december 1925.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Linders anför:

Hos Kungl. Maj:t har hemmansägaren Gustaf Karlsson i Fylleryd i Örs socken av Kronobergs län gjort framställning om befrielse från att erlægga sista sjättedelen, 11,483 kronor 34 öre, av köpeskillingen för den av honom vid auktion den 16 januari 1919 för ett pris av 68,900 kronor inköpta kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Fylleryd.

Beträffande de närmare omständigheterna vid sökandens inköp av egendomen och de skäl, som tala för ett bifall till den nu gjorda framställningen, har vederbörande *överjägmästare* i avgivet yttrande anført bland annat följande.

Ifrågavarande kronoegendom hade vid saluvärdering sommaren 1917 åsatts ett saluvärde av 34,135 kronor, varvid utav åkerjorden 6.85 hektar åsatts ett värde av 800 kronor per hektar, 6.85 hektar 600 kronor per hektar och 4.49 hektar 400 kronor per hektar. Ängsmarken omfattade 11.49 hektar med ett värde av 100 kronor per hektar och skogs- och betesmarken 55.67 hektar med ett värde av 60 kronor per hektar. Den växande skogen hade värderats till 18,262 kronor, därav 1,177 kubikmeter timmerskog av nästan uteslutande mycket klena dimensioner till ett värde av i genomsnitt 11 kronor per kubikmeter och 1,328 kubikmeter vedskog à 4 kronor per kubikmeter.

Härav framginge, att sökanden efter anbud år 1919 inköpt egendomen till ett pris, som var jämt dubbelt så högt som det år 1917 åsatta saluvärdet, samt att detta saluvärde visserligen vore lågt, i jämförelse med de särskilt under år 1919 onaturligt högt uppdrivna krigstidspriserna, men ej i någon nämnvärd grad understege nu gällande värden.

Givet vore, att denna försäljning måste medföra ödesdiga konsekvenser för köparen. Då nu denne, enligt vad av från vederbörande jägmästare införskaffat intyg framginge, syntes vara en ovanligt dugande och skötsam samhällsmedlem, som ifråga om idoghet stode såsom ett gott föredöme för den övriga befolkningen, men likväl, trots övermänskliga ansträngningar att förbättra sitt inköpta hemman och fullgöra sina förpliktelser, nu stode inför fullständig ruin, därest jämväl den sista sjättedelen av köpeskillingen skulle utkrävas, syntes det vara statens plikt att här träda hjälpare emellan och avstå från den oskäliga konjunkturvinst, som i detta fall föreläge, och i stället förhjälpa en av sina mest pliktrogna och strävsamma medborgare till fortsatt framgångsrikt arbete.

Av handlingarna inhämtas, att sökanden allmänt betraktas som en synnerligen duglig och sparsam jordbrukare. Familjen består av hustru och åtta minderåriga barn. Hustrun lider av danssjuka och torde, enligt vad som intygas, i saknad av medel för läkarvård få anses som obotlig; hon kan ej nämnvärt biträda vid något arbete. I ett handlingarna bifogat, i december 1924 i samband med ifrågavarande framställning upprättat bo-uppteckningsinstrument uppskattas tillgångarna i makarna Karlssons bo till 28,981 kronor, varvid fastigheten upptagits till taxeringsvärdet 22,700 kronor; skulderna — till övervägande del lån mot reverser och växlar — beräknas uppgå till 42,265 kronor.

Länsstyrelsen har framhållit, att förhållandena i detta fall måste betraktas som undantagsmässiga. Ett avslag å sökandens begäran om att kronans fordran måtte eftergivnas måste beräknas till sina verkningar bliva icke blott obilligt utan ock ur allmänt social synpunkt skadligt och endels stridande mot ändamålet med försäljningen av kronoegendomen till sökanden. Länsstyrelsen kunde alltså för sin del icke annat än tillstyrka den begärda befrielsen.

Jämväl *domänstyrelsen* och *statskontoret* hava biträtt framställningen. Statskontoret har uttalat, att enligt vad av utredningen framginge synnerligen ömmande omständigheter i föreliggande fall vore för handen. Då vidare sökanden, som i januari 1919 inköpt ifrågavarande kronohemman, först i mars 1920 tillträtt detsamma, torde han icke hava hunnit före den omedelbart därefter inträffade allmänna prissänkningen draga den

fördel av de höga priserna på skog, vilka syntes hava föranlett honom att bjuda en köpeskillning, som avsevärt överstigit det hemmanet åsatta saluvärdet.

Kungl. Maj:t har den 30 april 1925 beviljat sökanden anstånd med inbetalningen av återstående köpeskillning i avvaktan på att förevarande fråga om sökandens befrielse härifrån bleve av statsmakterna avgjord.

Om än alltid viss tvekan måste göra sig gällande inför ansökningar som denna, där överbetalning åberopas såsom skäl för befrielse från åtagen betalningsskyldighet, finner jag dock omständigheterna i förevarande fall vara sådana, att ett vidhållande av statens fordringsanspråk i hela dess vidd måste betraktas som obilligt. I likhet med de i ärendet hörda myndigheterna, vill jag därför tillstyrka, att sökanden befrias från att gälda återstående sjättedel av köpeskillningen för ifrågavarande egendom.

*Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att förenämnde Gustaf Karlsson må befrias från erläggande av återstående sjättedel, 11,483 kronor 34 öre, av köpeskillningen för av honom inköpta kronoegendomen $\frac{3}{4}$ mantal Fylleryd i Örs socken av Kronobergs län.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall och förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Sture Idar.

